

Doç. Dr. Halil Tekiner ile Röportaj

Merhaba, öncelikle bize kendinizden bahsedebilir misiniz?

Eczacı bir anne ve babanın oğlu olarak Kayseri’de doğdum. Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi’nden mezun oldum. Aynı üniversitenin Eczacılık İşletmeciliği ve Tarihi Anabilim Dalı’nda yüksek lisans ve doktora eğitimimi tamamladım. Kayseri merkezinde dokuz yıl eczane eczacılığı yaptıktan sonra akademik ilgimin ağır basması nedeniyle öğretim üyesi olmaya karar vererek eczanemi kapattım. Çeşitli dönemlerde Harvard, Helsinki ve Yakın Doğu Üniversitelerinde misafir öğretim üyesi; Marburg-Philipps, Wisconsin-Madison ve Semmelweis Üniversitelerinde ise ziyaretçi araştırmacı olarak çalışmalarda bulundum. Eczacılık, tıp, müzik, edebiyat ve kültür tarihi konularında bugüne kadar 19 kitap ve 200’e yakın makale yayımladım. Alman, Amerikan, Fransız Eczacılık Tarihi Birliklerinin ve Uluslararası Eczacılık Tarihi Akademisinin üyesiyim. Şu an Erciyes Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Eczacılık Tarihi ve Etik Anabilim Dalı başkanı ve Uluslararası Eczacılık Tarihi Birliği başkan yardımcısı olarak görev yapıyorum.

Ulusal ve uluslararası platformda çalışmalarınız takip ediliyor ve ödüllendiriliyor. Son olarak Türkiye Bilimler Akademisi Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanı Ödülünü aldınız. Bu ödüllerinizin hikâyesini anlatabilir misiniz?

Ödülleri, “marifet iltifata tâbidir” sözünün somut birer örneği olarak görüyorum ve bu yolla takdir edilmiş olmanın, ödül sahiplerini daha çok çalışıp üretmeye teşvik ettiğini düşünüyorum. Bunu kendi hayatımda da Dünya Eczacılık Federasyonu Yılın Muhabiri Ödülü, Altın Havan Ödülü ve TEB Eczacılık Akademisi Teşvik Ödülü gibi çeşitli ödüllerle zaman zaman tecrübe ettim. Her defasında da daha çok çalışıp üretme hevesi duydum. Bugüne kadar aldığım ödüller arasında ikisinin benim için çok özel bir yeri var. İlki, dünyada sadece sınırlı sayıda kişiye ve ömür boyu süreyle verilen Uluslararası Eczacılık Tarihi Akademisi madalyası. İkincisi ise Sayın Cumhurbaşkanının elinden aldığım Türkiye Bilimler Akademisi Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanı Ödülü. Bu son ödülün değerlendirme süreci Erciyes Üniversitesi Rektörlüğü, Marburg Üniversitesi Eczacılık Tarihi Enstitüsü, Alman Eczacılık Tarihi Birliği ve Türk Tıp Tarihi Kurumu’nun beni bu ödüle resmen aday göstermesinin ardından başladı. Ödül beratındaki ifadeyle “Osmanlı-Türk tıp ve eczacılık tarihi alanında yapmış olduğum özgün çalışmalar ve yürütmekte olduğum projelerin bilim tarihine uluslararası düzeyde sağladığı önemli katkılar nedeniyle” ödüle layık bulundum.

Eczacılık tarihi sizin esas çalışma alanınızı oluşturuyor. Eczacılık mesleğinin dünyadaki ve Türkiye’deki kilometre taşları arasında sizce en önemli gelişmeler hangileridir?

Eczacılık mesleğinin tarih boyunca geçirdiği aşamalar arasında birçok önemli kırılma noktası var ve bunlar arasından seçim yapmak pek kolay değil. Bununla birlikte ilk eczanenin 9. yüzyılda Bağdat’ta açılması ve 13. yüzyılda Alman Kralı II. Frederik’in çıkardığı kanunnamelerle eczacılık mesleğinin tıp mesleğinden yasal olarak ayrılmasını sayabilirim. Türkiye’de ise eczacılık tarihindeki en önemli kilometre taşı, bence 1839 yılında Tıp Mektebi’nin altında bir eczacı sınıfının kurulmasıyla birlikte eczacılık eğitiminde modernleşme sürecinin başlaması olmuştur.

Kayseri Eczacılık Tarihi adlı kitabınız 2005 yılında Türk Eczacıları Birliği tarafından yayımlandı. Kayseri'de eczacılık mesleğinin tarihi hakkında kısaca bilgi verebilir misiniz?

Kayseri, Anadolu'daki tarihi ticaret yollarının kesiştiği önemli bir kavşak noktasında bulunması nedeniyle zengin bir tıp tarihi mirasına sahip. 1206 yılında burada inşa edilen Gevher Nesibe Şifhanesi de bu mirasın önemli bir kanıtını oluşturuyor. Birbirine koridorla bağlanmış, bitişik iki farklı yapıdan ilkinin hastane ikincisinin ise tıp medresesi olarak hizmet vermesi nedeniyle, uygulamalı tıp eğitimi modelinin bir öncüsü olması bakımından bu yapı çok önemli. Sonraki dönemlerde kısmi bir duraklamanın ardından 19. yüzyıla birlikte şehrin eczacılık tarihinde bir hareketlilik yaşanmış ve aktar dükkânlarının yanı sıra bugünkü işlevine benzer şekilde hizmet veren eczaneler açılmaya başlamıştır. Müslüman-Türk eczacıların zorunlu devlet hizmetinde bulunmaları nedeniyle de eczaneler uzun süre gayrimüslim eczacılar tarafından açılıp idare edilmiştir. 20. yüzyılın ilk çeyreğinde Müslüman-Türk eczacıların da artık kendi eczanelerini açmaya başladıklarını görüyoruz. Kayseri'de eczane açan ilk Müslüman-Türk eczacı Tavlusunlu Mustafa Mahir Kafesçioğlu'dur. Kafesçioğlu 1905'te gayrimüslim bir eczacı ile ortak eczane işletmişse de bu ortaklık uzun sürmemiş, sahibi ve mesul müdürü olduğu Erciyes Eczanesi'nin faaliyete geçmesi ise ancak

1. Dünya Savaşından sonra mümkün olmuştur. Kayseri eczacılık tarihindeki diğer önemli kilometre taşları arasında şehrin ilk kadın eczane eczacısı Naime Demirkan'ın Vatan Eczanesi'ni açması (1954), TEB 12. Bölge Kayseri Eczacı Odası'nın kuruluşu (1972) ve Erciyes Üniversitesi Mustafa Kılıçer Eczacılık Fakültesi'nin kuruluşu (2003) sayılabilir.

Söz Eczacılık Fakültesine gelmişken, yurtdışında önemli üniversitelerde çalışmalar yapmış bir akademisyen olarak ülkemizde verilen lisans ve lisansüstü eczacılık eğitimi nasıl buluyorsunuz?

Genel olarak iyi buluyorum çünkü Türkiye'deki eczacılık fakültelerinden mezun olmuş genç eczacılar arasında akademik yaşama adım atanların uluslararası saygın dergilerde yayımlanan bilimsel çalışmalarının sayısı hızla artmaktadır ve bu durum fakültelerdeki Ar-Ge alt yapısının yanı sıra lisans ve lisansüstü eğitimin kalitesinin de bir göstergesidir. Üstelik akreditasyon süreci ile eczacılık fakültelerinin çeşitli kıstaslara göre değerlendirilmesi sağlanmış ve Erciyes Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nin de aralarında bulunduğu birçok fakülte bu standartları karşılayarak akredite olmuştur. Bununla birlikte son yıllarda eczacılık fakültesi sayılarının hızlı ve kontrolsüz artışına bağlı olarak alt yapıları henüz istenen seviyeye ulaşmamış fakültelerde verilen eğitimin, uluslararası standartları karşıladığını sanmıyorum. Eczacılık Fakültelerine kabul edilen öğrenci sayısının Türkiye'nin gelecekteki eczacı ihtiyacının katbekat üzerinde olduğunu ve bunun ileride önemli sıkıntılar yaratacağını düşünüyorum.

Eczacılık Fakültesi sayısının artmasının doğal bir sonucu olarak akademik personel yetersizliği de yaşanmakta. Bu durum eğitim kalitesini nasıl etkiliyor?

Şüphesiz olumsuz etkiliyor. Özellikle meslek bilimleri alanında uzman akademisyen bulmak, yakın zamanda açılmış Eczacılık Fakülteleri için önemli bir sorun ve bu sorunu çözmek için atılan adımlar da her zaman istenen sonucu vermiyor. Eczacılık meslek derslerinin o alanda uzmanlaşmamış kişiler tarafından verilmesi eğitim kalitesini olumsuz etkileyen, hatalı bir yaklaşım. Yeterli akademik personeli olmayan fakültelerden mezun olacak eczacıların mesleki bilgi ve beceri bakımından yeterli olmasını elbette bekleyemeyiz. Çözülmediği takdirde bu sorunun bizleri ileride ciddi bir mesleki dejenerasyona götüreceğinden ve eczacılık mesleğinin itibarını zedeleyeceğinden birçok eczacı gibi ben de endişeliyim.

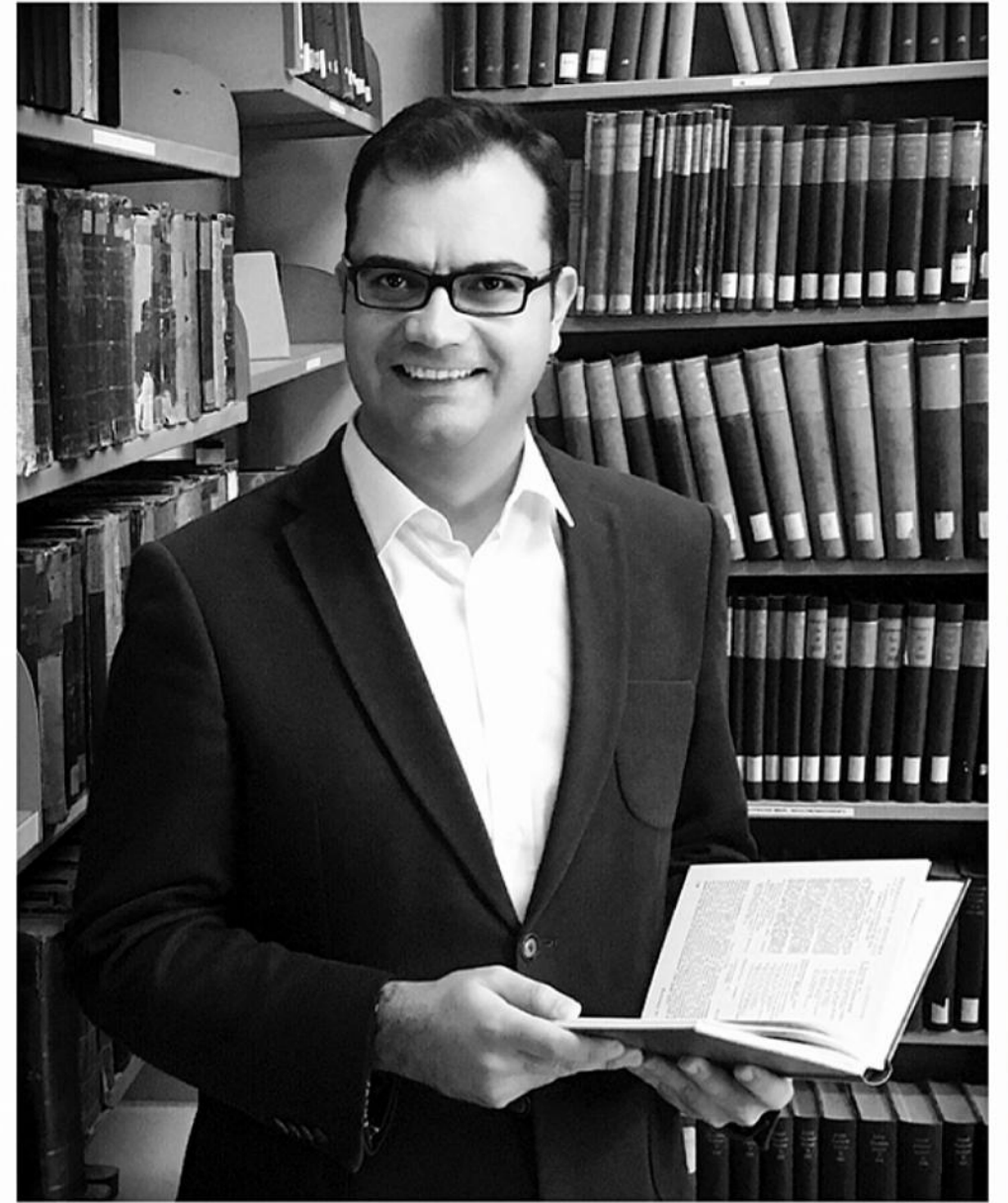
Hayatın her alanını etkileyen pandemi sürecinin eczacılık eğitim-öğretimine yansımaları nasıl oldu?

Eczacılık eğitiminde çok önemli bir değişim ve dönüşümü, öğrenciler ve hocalar hep birlikte yaşadık ve yaşamaya devam ediyoruz. Pandeminin ilk aylarında bu sürece hepimiz hazırlıksız yakalandığımız ve uzaktan eğitime pek de aşina olmadığımız için epey zorlandık. Fakat bir sonraki yarıyılıda bu eksikleri önemli ölçüde kapattığımızı, hatta uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre bazı avantajlarını gördüğümüzü de söylemeliyim. Bu avantajlar arasında daha hızlı etkileşim imkânı sunan interaktif bir platformda ders anlatmak ve ders kayıtlarının istenen her yer ve zamanda yeniden dinlenebilir olması nedeniyle ders sırasında iyi anlaşılmayan kısımların daha iyi öğrenilebilmesi sayılabilir. Diğer yandan yüz yüze eğitimin kısıtlandığı pandemi döneminde, uygulamalı dersleri olan fakültelerin eğitimlerini nasıl verebilecekleri konusu üzerinde dikkatle durmayı gerektiren önemli bir sorun olarak karşımıza çıkıyor.

Eczacı sayısının hızlı artışı ve eczane açma koşulları ile ilgili son değişiklikler sebebiyle yeni mezun meslektaşlarımız eczane açmakta zorluklar yaşıyorlar. Eczane eczacılığı dışında hangi alanlarda görev alabilir bir eczacı?

Eczacılık Fakültesinden mezun olan eczacıların eczane açma oranlarında gerçekten hızlı bir düşüş var. 2015 yılında bu oran % 85 iken 2020 yılında % 70'e düştü. Bu düşüşün devam edeceği ve mezunların eczane eczacılığı dışındaki çalışma alanlarına yönelmek mecburiyetinde kalacağı anlaşılıyor. Hastane eczacılığı, kamu eczacılığı, endüstri eczacılığı ve akademik eczacılık da genç mezunların yönelebileceği başlıca alanlar arasında öne çıkıyor. Hangi alana yöneleceğine mezun olduktan sonra karar veren eczacıların, bu alanların kendine özgü ihtiyaçlarını karşılamakta bazen ciddi zorluklar çektiklerini gözlemliyorum. Çünkü öğrencilik yıllarında kazanılabilecek bazı bilgi ve becerilerin mezun olduktan sonra edinilmesi her zaman mümkün olmayabiliyor. Yabancı dil, aklıma gelen ilk örnek. O yüzden eczacılık öğrencilerine, kendileriyle ilgili kariyer planlamalarını yapmaya henüz birinci sınıftayken başlamalarını tavsiye ediyor ve eczane eczacılığının bu mesleğin yegâne uygulama alanı olmadığını, aldıkları eğitimin onlara çok farklı alanlarda da çalışma imkânı sunduğunu hatırlatmak istiyorum.

Vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.
ben teşekkür ederim.

Alman Eczacılık Tarihi Enstitüsü, 2019 (Marburg, Almanya)

Röportaj:
Ecz. Saadet KUŞÇU

TITANYUM
HAVAN
İLKBAHAR

TEB 12. BÖLGE
KAYSERİ ECZACI ODASI

